

31
*ferven-
 ter oran-
 dum, ad-
 juncta
 gratia-
 rum actio-
 ne,
 adhibitis-
 que jeju-
 nio
 et clæ-
 mosyna.*

IMITEMUR ardens sanctorum hominum studium, quod in orando adhibebant. Gratiarum autem actionem cum precatione jungamus, apostolorum exemplo, qui hanc consuetudinem perpetuo servaverunt : quemadmodum apud Apostolum licet videre¹. Jejunium vero, et eleemosynam ad orationem adhibeamus. Jejunium quidem certe maxime est cum oratione sociatum ; nam qui cibo, et potu sunt onusti, horum mens sic oppressa est, ut neque Deum intueri, neque quid sibi velit oratio, cogitare possint. Sequitur eleemosyna, quæ magnam et ipsa cum oratione societatem habet. Quis enim, cui facultas sit benigne faciendi ei, qui aliena misericordia vivat, nec opituletur proximo, et fratri suo, se charitate præditum dicere audeat ? aut quo ore is, qui expers sit charitatis, Dei auxilium implorabit ? nisi tum peccati veniam precatur, simul et a Deo suppliciter postulat charitatem. Quare divinitus factum est, ut salutem hominum triplici hoc remedio subveniretur ; cum enim peccando vel offendamus Deum, vel proximos violemus, vel nos ipsos lædamus, sacris precibus placatum reddimus Deum, eleemosyna redimimus hominum offensiones, jejunio proprias vitæ sordes eluimus ; et quamquam singula prosint ad omnium scelerum genera, tamen proprie singulis iis peccatis, quæ diximus, apposita et accommodata sunt.

¹ I Cor. XIV, 18 ; Eph. I, 16. 9 etc.

Orationis Dominicæ Procœmium.

Pater noster qui es in cælis.

Cum hæc formula Christianæ precationis a Jesu Christo tradita, eam habeat vim, ut, antequam ad preces, postulationesque veniamus, certis verbis loco procœmii nobis utendum sit, quibus pie ad Deum accedentes, fidentius etiam id facere possimus : Parochi officium est, illa distincte, dilucideque declarare, ut alacrior pius populus ad preces adeat, seque cum patre Deo acturum intelligat. Procœmium autem, si spectes verba, brevissimum est, si res æstimes, gravissimum, mysteriorumque plenissimum.

PATER. Ac prima quidem vox, qua Dei jussu, et institutione utimur in hac precatione, est PATER ; nam etsi Salvator noster divinam hanc orationem prætexere potuit aliquo verbo, quod plus majestatis haberet, exempli causa, Creatoris, aut Domini : tamen hæc omisit, quæ timorem simul nobis afferre possent ; illud autem adhibuit, quod orantibus, et aliquid a Deo petentibus, amorem, fiduciamque conciliat : quid enim jucundius est patris nomine ? quod indulgentiam sonat, et charitatem ; quibus autem rationibus patris nomen Deo conveniat, suppeditabit facultas docendi fidelem populum, ex locis creationis, gubernationis, ac redemptionis.

NAM cum Deus hominem creaverit ad imaginem suam, nec illam ceteris animantibus impertiverit, ex hoc singulari munere, quo hominem ornavit, juste omnium hominum, nec fidelium modo, sed etiam infidelium, Pater in divinis scripturis appellatur.

A gubernatione vero sumere poterit argumentum, quod prospiciendo, et consulendo utilitati hominum, præcipuo quodam curæ, et providentiæ modo nobis præstat patriam charitatem.

Sed ut in hujus explicatione argumenti paternam Dei de hominibus curam melius agnoscat, de custodia Angelorum, in quorum tutela sunt homines, aliquid dicendum videtur.

1.

2.
 PATRIS
 nomen
 fiduciam
 conciliat ;

Deo au-
 tem con-
 venit :

3.

ob cratio-
 nem :

4.

ob privi-
 dentiam,

quæ ma-
 xime ap-
 paret in
 nostri

*custodia
angelis
commissa,*

Est enim Dei providentia datum hoc negotium angelis, ut custodiant humanum genus, singulisque hominibus præsto sint, ne gravius aliquod detrimentum accipiant; nam ut parentes, si infesta, et periculosa via filiis iter faciendum sit, custodes adhibent, et periculorum adjutores; sic cælestis Pater in hoc itinere, quo ad cælestem patriam contendimus, singulis nobis proposuit angelos, quorum ope, ac diligentia tecti, furtim paratos ab hostibus laqueos vitaremus, et factos in nos horribiles impetus repelleremus; iisque ducibus rectum iter teneremus, ne objectus aliquis error a fallaci adversario, nos de via posset deducere, quæ ducit in cælum. Quam vero habeat utilitatem hæc de hominibus Dei cura, ac providentia singularis, cujus munus, et administratio mandata est angelis, quorum inter Deum, et homines media est, et interjecta natura, patet exemplis, quorum copiam suppeditant divinæ litteræ, quæ testantur sæpe Dei benignitate factum esse ut inspectantibus hominibus angeli mirabiles res efficerent; quibus moneremur innumerabilia ejus generis, quæ sub oculos non caderent, a custodibus nostræ salutis angelis effici utiliter, ac salutariter. Raphael angelus, Tobiae comes, et dux itineris divinitus adjunctus, illum duxit, et reduxit incolumem;¹ cui et adjumento fuit, ne ab immani pisce devoraretur, et, quanta esset in ejus piscis jecore, felle et corde vis, demonstravit². Ille dæmonium expulit, ejusque impedita, et colligata potestate, ne Tobiae noceret, effecit.³ Ille verum, et legitimum matrimonii jus, et usum adolescentem edocuit.⁴ Ille Tobiae patri oculis capto lumina restituit.⁵ Angelus item ille, Principis apostolorum liberator, uberem præbebit materiam ad erudiendum pium gregem de admirabili fructu curæ, custodiæque angelorum, cum demonstrabunt Parochi angelum carceris tenebras illustrantem, et Petrum tacto ejus latere e somno excitantem, solventem catenas, dirumpentem vincula, monentem ut surgeret, seque sumptis caligis, et reliquo vestitu sequeretur; cum docebunt ab eodem angelo Petrum per custodias libere educatum e carcere, et aperta denique janua in tuto collocatum.⁶ Hujus generis exemplorum, quemadmodum diximus, referta est sanctarum litterarum histo-

¹ Tob. V, 5. — ² Tob. VI, 2. — ³ Tob. VIII, 3. — ⁴ Tob. VI, 16. — ⁵ Tob. XI, 8, 15. — ⁶ Act. XII.

ria; quibus intelligimus, quanta sit vis beneficiorum, quæ confert in homines Deus, Angelis interpretibus, et internuntiis, nec solum certa aliqua, et privata de re missis, sed a primo ortu, nostræ curæ præpositis, et in singulorum hominum salutis præsidio collocatis. Hanc doctrinæ diligentiam illa utilitas consequetur, ut audientium mentes erigantur, et ad agnoscendam, ac venerandam Dei paternam de se curam ac providentiam excitentur.

Commendabit autem hoc loco Parochus, in primisque 5. prædicabit divitiis benignitatis Dei erga genus humanum, quem cum a primo parente nostri generis, et peccati, usque ad hanc diem offenderimus flagitiis, ac sceleribus innumerabilibus, retinet tamen in nos charitatem, neque præcipuam illam de nobis curam deponit. Quæ si quis existimat hominum oblivisci, amens est, et in Deum jact indignissimam contumeliam. Irascitur Israëlî Deus propter ejus gentis blasphemiam, quæ se arbitrabatur cælesti ope desertam esse. Est enim in Exodo: Tentaverunt Dominum, dicentes: Est ne Deus in nobis, an non? Et apud Ezechiëlem, succenset eidem populo Deus, qui dixerat: Non videt Dominus nos, dereliquit Dominus terram². Ergo fideles his auctoritatibus a nefaria illa opinione deterrendi sunt, fieri posse, ut Deum capiat hominum oblivio. In quam sententiam audire licet conquerentem de Deo apud Isaiam Israeliticum populum: contraque, Deum stultam ejus querimoniam benigna similitudine refellentem. Est enim ibi: Dixit Sion, dereliquit me Dominus, et Dominus oblitus est mei,³ cui Deus: Numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? etsi illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te⁴. Quibus locis quamquam id liquido confirmatur, tamen, ut penitus fideli populo persuadeatur, nullum posse tempus accidere, pro deponat Deus hominum memoriam, quo eis non tribuat patriæ charitatis officia, Parochi rem clarissimo primorum hominum exemplo comprobabunt: quos post neglectum, violatumque Dei jussum, cum acerbius accusatos, et horribili illa sententia condemnatos audis: Maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitæ tuæ. Spinas et tribulos germinabit tibi, et comedes herbas ter-

*et durat,
non ob-
stantibus
peccatis
nostris,*

*etiamcum
Deus ira-
scitur no-
bis ob pec-
cataet nos
punit.*

¹ Ex. XVII, 7. — ² Ez. VIII, 12. — ³ Is. XLIX, 14. — ⁴ Ibid. 15, 16.

ræ¹; cum vides e paradiso expulsos, et, ut omnis reditus spes adimeretur, cum in aditu paradisi collocatum legis Cherubin flammeum tenentem et versatilem gladium²; cum ab ulciscente suam injuriam Deo illos intimis, et externis molestiis conflictatos intelligis, an non actum de homine putes? an non credas non modo divino illum auxilio nudatum, sed etiam cuius injuriæ propositum? Verumtamen in tantis divinæ iræ, et ultionis indiciis oborta est lux quædam Dei in eos charitatis: Fecit enim, inquit, Dominus Deus Adæ et uxori ejus tunicas pelliceas, et induit eos³: quod maximum fuit argumentum, hominibus nullo unquam tempore defuturum Deum. Hujus etiam sententiæ vim, non exhauriri Dei amorem ulla hominum injuria, David expressit illis verbis: Numquid continebit Deus in ira sua misericordias suas⁴? Hanc Abacuch Deum affatus exposuit, dum inquit: Cum iratus fueris, misericordiæ recordaberis⁵. Hanc sic Michæas aperuit: Quis Deus similis tui, qui auferis iniquitatem, et transis peccatum reliquiarum hæreditatis tuæ? non immitet ultra furorem suum, quoniam volens misericordiam est⁶. Omnino res ita se habet, cum maxime perditos nos, et Dei præsidio spoliatos arbitramur, tum maxime, pro immensa sua bonitate, nos quærit, et curat Deus; sustinet enim in ira gladium justitiæ, nec cessat effundere inexhaustos misericordiæ thesauros.

6. MAGNAM igitur vim habent ad declarandam præcipuam Dei rationem in amando, tuendoque hominum genere, creatio, et gubernatio. Sed tamen illud opus redimendi hominem sic eminent inter duo superiora, ut beneficentissimus Deus, parensque noster summam in nos benignitatem tertio hoc beneficio cumulata illustrarit.

Quare tradet spiritualibus filiis Parochus, et assidue eorum auribus inculcabit hanc præstantissimam Dei erga nos charitatem, ut intelligant se, quia redempti sint, admirabilem in modum Dei filios evasisse: Dedit enim, inquit Joannes, eis potestatem filios Dei fieri; et, Ex Deo nati sunt⁷. Quam ob causam baptismus, quod primum redemptionis pignus, et monumentum habemus, sacramentum regenerationis dicitur;

¹ Gen. III, 17. — ² Gen. III, 24. — ³ Gen. III, 21. — ⁴ Ps. LXXVI, 10. — ⁵ Hab. III, 2. — ⁶ Mich. VII, 18. — ⁷ Joan. I, 12.

inde enim nascimur Dei filii; nam inquit ipse Dominus: Quod natum est ex spiritu, spiritus est¹; et: Oportet vos nasci denuo²; item Petrus apostolus: Renati non ex semine corruptibili, sed incorruptibili, per verbum Dei vivi³. Hujus pondere redemptionis, et Spiritum sanctum accepimus, et Dei gratia dignati sumus. Quo munere Dei filii adoptamur, quemadmodum ad Romanos scripsit apostolus Paulus: Non accepistis spiritum servitutis iterum in timore, sed accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus, Abba (Pater)⁴. Cujus vim et efficaciam adoptionis explanat sanctus Joannes ad hunc modum: Videte qualem charitatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur et simus⁵.

HIS expositis, admonendus est fidelis populus, quid ipse vicissim debeat amantissimo patri Deo, ut intelligat quem amorem, ac pietatem, quam obedientiam, ac venerationem creatori, gubernatori, ac redemptori præstare, qua spe, ac fiducia illum invocare oporteat.

7.
*Deo Patri
Creatori,
Gubernatori,
Redemptori,
amor,
pietas,
reverentia
debetur.*

SED ad erudiendam inscitiam, dirigendamque sententiæ perversitatem eorum, si qui tantummodo secundas res, et prosperum vitæ cursum argumento esse existimant, Deum conservare nobis amorem suum, rebus autem adversis, et calamitatibus, cum a Deo exercemur, id esse signum hostilis in nos animi, et prorsus abalienatæ a nobis divinæ voluntatis, demonstrandum erit, cum tangit nos manus Domini⁶, minime id hostiliter facere Dominum, verum percutiendo sanare⁷, et plagam a Deo venientem esse medicinam. Castigat enim peccantes, ut ea disciplina meliores faciat, et præsentis animadversione redimat ab exitio sempiterno. Nam visitat quidem in virga iniquitates nostras, et in verberibus peccata nostra, misericordiam autem suam non aufert a nobis⁸. Quare monendi sunt fideles, ut in ejusmodi castigatione patriam Dei charitatem agnoscant, et illud apud patientissimum Job in memoria, et in ore habeant: Ipse vulnerat, et medetur: percutit, et manus ejus sanabunt⁹; ut illud

8
*Dilectionem
suam
paternam
ostendit
Deus
etiam
hominem
exercendo.*

¹ Joan. III, 6. — ² Ibid. 3. — ³ 1. Pet. I, 23. — ⁴ Rom. VIII, 15. — ⁵ 1. Joan. III, 1. — ⁶ Job. XIX, 21. — ⁷ Deut. XXXII, 39. — ⁸ Ps. LXXXIII, 33. — ⁹ Job. V, 18.

usurpent, quod sub persona Israelitici populi scripsit Hieremias : Castigasti me, et eruditus sum, quasi juvenculus indomitus : converte me, et convertar : quia tu Dominus Deus meus¹; ut Tobiae exemplum sibi proponant, qui, cum in illa plaga cæcitatæ paternam Dei manum cædentem sensisset, exclamavit : Benedico te Domine Deus Israel, quia tu castigasti me, et tu salvasti me². In quo maxime cavendum est fidelibus, ne, etiamsi quovis incommodo affecti, quavis calamitate afflicti sint, Deum id ignorare existiment; ait enim ipse : Capillus de capite vestro non peribit³; immo vero se ipsi illo divini oraculi solatio consolentur, quod in Apocalypsi dictum est : Ego quos amo, arguo, et castigo⁴. Conquiescant in Apostoli cohortatione ad Hebræos : Fili mi, noli negligere disciplinam Domini : neque fatigeris, dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, castigat : flagellat autem omnem filium, quem recipit. Quod si extra disciplinam estis, adulteri et non filii estis. Patres quidem carnis nostræ eruditores habuimus, et reverebamur eos : non multo magis obtemperabimus patri spirituum, et vivemus⁵?

9. NOSTER. Cum Patrem invocamus singuli, et nostrum appellamus, docemur, ex dono, ac jure divinæ adoptionis consequi necessario, ut fratres sint fideles omnes, et inter se fraterne amare debeant : Omnes enim, inquit, vos fratres estis; unus est enim Pater vester qui in cælis est⁶. Quare etiam in epistolis fideles omnes, Apostoli fratres appellant. Ex quo item conficitur illa consecutio necessaria, ut eadem adoptione Dei non solum inter se fideles universi fraterna necessitudine jungantur, sed quia homo est unigenitus Dei Filius, fratres etiam ejus et nominentur, et sint; nam in epistola ad Hebræos, cum de Filio Dei loqueretur, scripsit Apostolus : Non confunditur fratres eos vocare, dicens : Nuntiabo nomen tuum fratribus meis⁷; quod David de Christo domino ante prædixerat⁸. Ipse vero etiam Christus sic apud Evangelistam loquitur ad mulieres : Ite, nuntiate fratribus meis ut eant in Galilæam, ibi me videbunt⁹. Quod

¹ Jer. XXXI, 18. — ² Tob. XI, 17. — ³ Luc. XXI, 12. — ⁴ Apoc. III, 19. — ⁵ Heb. XII, 5. — ⁶ Matt. XXIII, 8. — ⁷ Heb. II, 11. — ⁸ Psal. XXI, 23. — ⁹ Matt. XXVIII, 10

tum ab eo dictum esse constat, cum jam excitatus a mortuis immortalitatem esset consecutus, ne quis existimet fraternam hanc cognationem, ejus resurrectione, et in cælum ascensu dissolutam esse. Tantum enim abest, ut hanc conjunctionem, et charitatem Christi resurrectio diremerit, ut ex illa majestatis, et gloriæ sede, tum, cum de omnibus omnis memoriæ hominibus iudicabit, fidelium minimos ab eo fratrum nomine, appellandos acceperimus¹. Qui autem fieri potest, ut Christi fratres non simus, cujus coheredes dicimur²? Est enim primogenitus ipse, constitutus heres universorum³ : nos vero secundo loco geniti, coheredes ejus, pro modo cælestium donorum, pro ratione charitatis, qua præbuerimus nos ministros, et coadjutores Spiritus sancti⁴; quo auctore ad virtutem, salutaresque actiones impellimur, et incendimur, ut ejus freti gratia in certamen salutis fortiter descendamus; quo sapienter, constanterque confecto, decursoque hujus vitæ spatio, justum coronæ præmium capimus a cælesti parente⁵, omnibus, qui eumdem cursum tenuerint, constitutum. Non enim, ut ait Apostolus, injustus est Deus, ut obliviscatur operis nostri, et dilectionis⁶. Quam vero hanc ex animo vocem NOSTER proferre debeamus, sancti Chrysostomi sententia declaratur, qui Deum inquit libenter Christianum audire non solum pro se, sed pro altero deprecantem; quod pro se orare naturæ est, pro altero gratiæ; pro se necessitas cogit, pro altero fraterna charitas hortatur; quibus illa subjunxit : Jucundior est Deo, quam charitas fraterna commendat, quam ea, quæ necessitate pronuntiat⁷.

In hac tanta materia salutaris orationis monere, et hortari debet Parochus omnes, omnis ætatis, generis, ordinis, ut communis hujus fraternæ necessitudinis memores, comiter, et fraterne se gerant, neque se aliis alii præferant insolentius. Nam etsi in Ecclesia Dei diversi sunt officiorum gradus : tamen illa varietas graduum, et munerum fraternæ necessitudinis conjunctionem minime tollit. Quemadmodum in hominis corpore varius usus, et diversa functio membrorum nihil agit, quamobrem hæc, vel illa corporis pars membri munus,

10.
*adeoque
fraterne
cum om-
nibus
agendum*

¹ Matt. XXV, 31. — ² Rom. VIII, 17. — ³ Heb. I, 2. — ⁴ 1. Cor. III, 9. — Ap. II, 10. — ⁵ Heb. VI, 10. — ⁷ Auct. op. imperf. in Matth. hom. XIV.
CAT. TRID. -- 26

et nomen amittat. Propone tibi eum, qui regia sit potestate: an is igitur, si fidelis est, frater non est omnium, qui Christianæ fidei communione continentur? Maxime: quid ita? quia non est Deus alius is, ex quo divites, et reges nati sunt, ab eo, a quo pauperes, et qui in regum potestate sunt, extiterunt, sed unus Deus, et parens, et dominus omnium. Itaque una spiritualis ortus omnium nobilitas, una dignitas, unus splendor generis; cum omnes ex eodem spiritu, ex eodem fidei sacramento nati simus filii Dei, et ejusdem hereditatis coheredes. Nec vero alium Christum Deum habent copiosi, et potentes homines, alium tenuiores, et infimi; non aliis sacramentis sunt initiati, nec aliam hereditatem regni cælestis expectant. Fratres sumus omnes, et, ut inquit Apostolus ad Ephesios, membra sumus corporis Christi, de carne ejus et de ossibus ejus.¹ Quod idem in epistola ad Galatas significat Apostolus: Omnes filii Dei estis per fidem quæ est in Christo Jesu. Quicumque enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. Non est Judæus, neque Græcus: non est servus, neque liber: non est masculus, neque femina. Omnes enim vos unum estis in Christo Jesu². Hæc autem accurate versanda res est Pastoribus animarum, et scienter illis in hac sententia commorandum: est enim accommodatus locus non minus ad confirmandos, et excitandos inopes, et abjectos homines, quam ad coercendam, deprimendamque arrogantiam locupletum, atque potentium. Cui hominum incommodo uti mederetur, urgebat Apostolus fraternam hanc charitatem, et inculcabat fidei auribus.

11.

Quo affectu recitari debeat Pater noster.

Cum igitur has Deo preces factururus es, Christiane, memineris te tamquam filium ad patrem Deum accedere; itaque cum precationem ordiris, et illud, PATER NOSTER, pronuntias, cogita, quem in locum te summa Dei benignitas extulerit, qui non ut servum ad Dominum adire invitum, ac timidum, sed ut ad patrem filium voluntarium, securumque confugere jusserit. Qua in memoria, et cogitatione, quo vicissim studio, et pietate tibi orandum sit, considera; danda enim est tibi opera, te ut talem præbeas, qualem esse decet

¹ Eph. V, 30. — ² Gal. III. 26.

Dei filium, id est, ut oratio, et actiones tuæ non indignæ sint divino genere, quo te dignari voluit beneficentissimus Deus. Ad hanc officii rationem nos Apostolus cohortatur, cum ait: Estote ergo imitatores Dei, sicut filii charissimi¹: ut vere de nobis dici possit, quod ipse Apostolus scripsit ad Thessalonicenses: Omnes vos filii lucis estis et filii diei².

QUI ES IN CÆLIS. Constat inter omnes, qui recte de Deo sentiunt, ubique locorum, et gentium esse Deum; quod non ita intelligendum est, quasi ipse distributus in partes, una parte locum unum, alia alium occupet, ac tueatur; nam Deus spiritus est, omnis expers divisionis. Quis enim audeat Deum, tamquam in vestigio positum, loci alicujus finibus circumscribere, cum ipse de se dicat: Numquid non cælum et terram ego impleo³? Quod rursum sic accipiendum est, Deum cælum, ac terram, quæque cælo, ac terra comprehensa sunt, vi sua, ac virtute complecti, non autem ipsum ullo loco contineri; adest enim rebus omnibus Deus, vel creans ipsas, vel conservans creatas; nulla regione, nullis finibus, vel circumscriptus, vel ita definitus, quo minus et naturam, et potestatem suam præsens ubique constituat; quod beatus David expressit illis verbis: Si ascendero in cælum, tu illic es⁴.

Verum etsi præsens adsit Deus in locis et rebus omnibus, nullis, ut diximus, terminis definitus, tamen in divinis scripturis sæpe dicitur habere domicilium suum in cælo; quod ideo factum videmus, quod cæli, quos suspicimus, sunt nobilissima mundi pars, iidemque manent incorrupti, præstantes vi, magnitudine, ac pulchritudine ceteris corporibus, certisque ac stabilibus motibus præditi; ergo ut excitaret hominum animos Deus ad contemplandam infinitam suam potestatem, ac majestatem, quæ maxime elucet in opere cælorum, se in divinis scripturis habitare testatur in cælis; sæpe etiam, quod res est, declarat, nullam esse mundi partem, quæ non præsentis Dei natura, et potestate comprehensa sit. Quamquam in hac cogitatione fideles non solum communis omnium parentis imaginem sibi proponant, sed etiam in cælo regnantis Dei; ut oraturi meminerint, mentem, ani-

12.

Deus ubique est vi et virtute:

invocatur ut in cælis,

ob eorum præstantiam,

ad divinam majestatem significandam,

homini humilitatem inculcandam,

¹ Eph. V, 1. — ² 1 Thess. V, 5. — ³ Jer. XXIII, 24. — ⁴ Psal. CXXXVIII, 8.

*objectum
petitionis
præfi-
niendum.*

mumque esse referendum ad cælum; quantumque spei, ac fiducia affert eis patris nomen, tantum Christianæ humilitatis, ac pietatis adjungat præstans illa natura, ac divina majestas patris nostri, qui est in cælis. Quæ verba præfinit etiam orantibus, quid petendum sit: Omnis enim postulatio nostra, quæ ad hujus vitæ usum, ac necessitatem pertineat, nisi cum cælestibus sit conjuncta bonis, et ad illum finem dirigatur, inanis est, et indigna Christiano. Quare monebunt pios auditores Parochi de hac ratione precationis, et admonitionem illa Apostoli auctoritate comprobabunt: Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quærite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quæ sursum sunt sapite, non quæ super terram¹.

¹ Col. III, 1.

Prima petitio.

Sanctificetur nomen tuum.

QUID a Deo petendum, quoque ordine id agendum sit, magister ipse, ac dominus omnium docuit, et imperavit; nam cum studii, et desiderii nostri nuntia sit, et interpretor oratio, tum recte, et ratione petimus, cum postulationum ordo sequitur ordinem rerum expetendarum. Monet autem nos vera charitas, totum ut animus, ac studium conferamus in Deum; qui, quoniam solus est in ipso summum bonum, jure est præcipuo quodam, ac singulari amore diligendus. Nec vero ex animo, et unice potest amari Deus, nisi rebus, ac naturis omnibus ejus honor, et gloria præponatur; bona enim, et nostra, et aliena, et omnino omnia quæcumque boni vocabulo nominantur, ab illo profecta summo ipsi bono cedunt. Quare ut ordine procederet oratio, Salvator petitionem hanc de summo bono principem, et caput constituit petitionum reliquarum, docens nos, priusquam ea, quæ nobis, aut proximo cuique opus sint, postulemus, quæ propria sint Dei gloriæ, petere debere, ipsique Deo studium, et desiderium ejus rei nostrum exponere. Quo facto manebimus in officio charitatis, qua docemur, et plus Deum, quam nos ipsos diligere, et primum petere, quæ Deo cupiamus, deinde, quæ nobis optemus.

Et quoniam desiderium, et petitio sunt earum rerum, quibus caremus, nec vero Deo, id est ejus naturæ fieri accessio potest, aut augeri ulla re divina substantia, quæ inexplicabilem in modum est omni perfectione cumulata, intelligendum est, extra hæc esse, quæ a Deo petimus ipsi Deo, et ad externam ejus gloriam pertinere; cupimus enim, et petimus, ut Dei nomen notius sit gentibus, ut ejus regnum amplificetur, ut plures quotidie obediant divino numini: quæ tria Nomen, Regnum, Obedientia, non in illo ipso sunt intimo Dei bono, sed assumuntur extrinsecus. Verum ut, hæ petitiones quam vim habeant, et quid valeant planius intelligatur, Pastoris erunt partes, monere fidelem populum verba illa, Sicut in cælo, et in terra, ad singulas referri posse pri-

I.
Ordo orationis est secundum ordinem charitatis, ut primum attendamus ad Deum, deinde ad nos ipsos

2.
Deo postulare non possumus nisi bona extrinseca.